

næppe ud over, hvad mere indsigtsfulde Folk i Datiden mente; man synes i vore Dage at være tilbøjelig til at mene, at enhver, der i en Inflation Tid har paavist, hvorledes Inflationen opstaar, og hvorledes den virker, har været forud for sin Tid; længe før N. var man imidlertid klar over disse Forhold. Bogen bekræfter derfor det Indtryk, man allerede havde vundet af N., at det ikke var i Finanslitteraturen, han gjorde sit Livs Indsats.

Axel Nielsen.

Den kendte kirkehistoriske Forfatter H. G. A. Jørgensen, der har gjort sig fortjent ved sine mange gode, populære Skildringer af ældre Tiders Historie, har i sin Bog *Ribebispen Gabriel Koch* (Kbhvn. 1930) leveret ikke uinteressante Bidrag til moderne dansk Kirkehistorie. Det kan maaske i og for sig være tvivlsomt, om der tilkommer Gabriel Koch en saa stor Betydning, at det var rimeligt at skrive en Bog paa over 300 Sider om ham, men til Gengæld er der baade under Behandlingen af Kochs Virksomhed som Præst (i Vildbjerg, Herning og Odense) og som Biskop og i de Afsnit, der belyser hans Stilling overfor de folkekirkelige Retninger og Tidens Kirkepolitik, hans Indsats som Forkynder, Foredragsholder og kirkelig Organisator samlet et stort Stof, der paa mange Maader er af Værdi til Forstaaelse af Forhold og Personligheder i de sidste 50 Aars Kirkehistorie. Derimod er det kun i mindre Grad lykkedes Forf. at tegne et virkeligt Helhedsbillede af Hovedpersonen. Dette hænger tildels sammen med Bogens Anlæg, der i mangt og meget kan minde om en Skildring af en anden Ribebisp, Christine Daugaards Mindebog om hendes Fader J. B. Daugaard. Som denne bestaar ogsaa Jørgensens Biografi for en væsentlig Del af større og mindre Uddrag af Breve, Familieoptegnelser, Prædikener og Foredrag, ofte blot sammenholdte ved enkelte supplerende Bemærkninger. Denne Fremgangsmaade kaster et flimrende uroligt Skær over Fremstillingen, stort og smaat blandes mellem hinanden, og det er vanskeligt at bevare Overblikket. Tilmed kan Udvalget, særlig af de medtagne Brevuddrag, næppe altid kaldes vellykket. Navnlig i Brevene fra Kochs Studieaar og Udenlandsrejser findes alt for mange Udtalelser om velkendte Fænomener, der hverken giver noget egentligt nyt eller noget karakteristisk for Brevskriveren. Ogsaa Forf.'s Baggrundskildring bærer et noget ujævnt Præg — paa nogle Punkter er den ikke dybtgaaende nok, paa andre sikkert vel bred, og de afgørende Linier er ikke altid ridset tilstrækkeligt klart op. Som et virkeligt Fortrin maa det derimod fremhæves, at Forf. i sin Omtale af Forhold og Personligheder, særlig fra den nyeste Tid, hvorom

Dommen endnu ikke er afklaret, viser en alvorlig Stræben efter at gøre Ret og Skel til alle Sider, og der findes ingen overflødig Panegyrik i hans Bog. Denne Ejendommelighed mærkes ikke mindst i Skildringen af Gabriel Kochs Virksomhed som konstitueret Biskop i Sønderjylland, et Afsnit, der tillige har betydelig Værdi som den første samlede Oversigt over det store kirkelige Nybygningsarbejde, der fra dansk Side er paabegyndt i denne Landsdel.

Bjorn Kornerup.

Den tidligere bebudede Offentliggørelse af franske Akter til den store Krigs Forhistorie er nu begyndt: *Documents diplomatiques français (1871—1914)*. (Paris 1929 ff.) — Udgivelsen er i Følge Forordning af 20. Jan. 1928 overdraget til en »Commission de publication des documents relatifs aux origines de la guerre de 1914«, som bestaar af Historikere og Diplomater med M. Charléty fra l'Académie de Paris som Formand, og Planen for Arbejdet er, at Samlingen skal fremkomme i tre jævnsides løbende Serier, den første omfattende Tiden 1871—1900, den anden 1901—1911, den tredje 1911—14. Tidsrummet er altsaa det samme, som Udgiverne af den tyske Publikation, »Die grosse Politik der europäischen Kabinette«, har valgt, og Materialefordelingen svarer ogsaa nogenlunde til den tyske; udkommet er 1. Serie I.—II. Bind, som dækker Aarene 1871—79, 2. Serie I. Aaret 1901, og 3. Serie 4. Nov. 1911—7. Febr. 1912; man ser, hvorledes Antallet af medtagne Aktstykker vokser, efterhaanden som vi nærmer os til 1914. Den nye Aktsamling minder ganske naturligt i hele sit Anlæg om »Les origines diplomatiques de la guerre de 1870—71«. Den har ikke den tyske Udgaves nøjagtige Redegørelse for de enkelte Dokumenters Oprindelse, og en konsekvent Angivelse af de forskellige Depechers og Telegrammers Modtagelsestider er ikke gennemført eller har ikke kunnet gennemføres, men Samlingen har, rent teknisk-historisk, det uomtvistelige Fortrin, at Aktstykkerne fremtræder i nøjagtig kronologisk Orden og ikke som i den tilsvarende engelske og navnlig den tyske, grupperede i Kapitler efter Udgivernes Skøn.

Hvad selve Materialet angaar, saa er det i alt væsentligt det franske Udenrigsministeriums officielle Akter; de »lettres particulières« eller »personelles«, som der fra Tid til anden henvises til, har i Almindelighed ikke kunnet findes. Stoffet adskiller sig altsaa ikke principielt fra det, vi f. Eks. kender fra de i 1922 udgivne »Documents diplomatiques — Les affaires balkaniques 1912—14«, og for 3. Series Vedkommende vil Hovedakterne for en væsentlig